

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Supplementary Examination: March/April-2023

**History (Optional) Paper-IV
HISO4: History of India (1757-1857)**

**Day and Date: Thursday, 13/07/2023
Time: 10.00 AM To 12.00 PM**

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 is a Famous plan of Lord Wellesley
A) Subsidiary Alliance B) Dual Government system C) Doctrine of Lapse D) None of the Above
- 2 Dual Government System was ended in the year.....
A) 1769 B) 1770 C) 1771 D) 1772
- 3 Satara Provision was annexed by ...
A) Lord Dalhousie B) Robert Clive C) Lord Wellesley D) Warren Hastings .
- 4 Lord Dalhousie sent..... to Awadh as first Resident
A) Underwood B) Sleeman C) Minto D) Clowes
- 5 The second Brahmi war took place in.....
A) 1850 B) 1852 C) 1854 D) 1855
- 6 Ryotwari system in Madras province was introduced by...
A) Thomas Monro B) John Shore C) Lord Cornwallis D) Holt Mackenzie
- 7 The major importer of England's cotton cloth was
A) China B) Japan C) Afghanistan D) India
- 8 Lokhitwadi discussed economic exploitation in his book
A) Hindustan Daridrya B) Hindustan Durdasha C) Wanjyia tatvdyan D) Laxmidyan
- 9 British loot compared with Muhammad Ghazni's 17 Invasion by
A) Dadabhai Naoroji B) Ramakrishna Vishwanath C) Bhau Mahajan D) Gopal Hari Deshmukh
- 10 A committee was appointed under the chairmanship of ----- to determine the permanent settlement system
A) John Shore B) John Malcolm C) Salisbury D) Lord Mountbatten
- 11 The tribal kings of Dalbhum, Kelpal, Dholka and Virbhum revolted in the year
A) 1767 B) 1768 C) 1769 D) 1770
- 12 Tribal community are stayed in western ghat of Khandesh
A) Ho B) Munda C) Bhill D) Kol

- 13 Proclamation of 1858 was declared by queen
- A)Elizabeth. B) Catherine C) Victoria D) None of these
- 14 Lord Cornwallis is credited for system
- A)Army B) Post Office C) Police D) Economic
- 15 The First Hutatma of the Revolt 1857 was
- A)Mangal Pandey B) Bhagat Singh C)Kuwarsing D)Tatya Tope

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Wellesley – Maratha Struggle
- 2 Anglo-Sikh Relations
- 3 Effects of industrial Revolution on India
- 4 Laxmibai-Rani of Jhansi

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Discuss the transport and communication reforms of Lord Dalhousie
- 2 Write brief information about permanent settlement system
- 3 Explain the causes of Tribal revolts
- 4 What were the causes of the failure of 1857 Revolt

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Discuss in detail the theory of Doctrine of lapse implemented by Lord Dalhousie
- 2 Discuss the concept “drain of Wealth in detail.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 लॉर्ड वेलस्लीची..... ही योजना प्रसिद्ध आहे.
अ)तैनाती फौज ब) दुहेरी राज्यव्यवस्था क) खालसा धोरण ड) यापैकी नाही
- 2 दुहेरी राज्यव्यवस्था... साली बंद केली
अ) १७६९ ब) १७७० क) १७७१ ड) १७७२
- 3 सातारचे राज्य.....याने खालसा केले.
अ)लॉर्ड डलहौसी ब) रॉबर्ट क्लार्क क) लॉर्ड वेलस्ली ड) वॉरन हेस्टिंग्ज
- 4 लॉर्ड डलहौसी याने.....यास प्रथम रेसिडेंट म्हणून अवधला पाठविले.
अ)अंडरवूड (ब) स्लीमन (क) मिंटो (ड) क्लोव्ज
- 5 दुसरे ब्राह्मी युद्धसाली झाले.
अ)१८५० ब) १८५२ क) १८५४ ड)१८५५
- 6 मद्रास इलाख्यात रयतवारी पद्धत.....याने सुरू केली.
अ) थॉमस मन्रो ब) जॉन शोअर क) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस ड) होल्ट मॅकेन्जी

- 7 इंग्लंडच्या सुती कापडाचा प्रमुख आयातदार देश.....हा होता.
अ) चीन ब) जपान क) अफगाणिस्तान ड) भारत
- 8 लोकहितवादींनी... या ग्रंथात आर्थिक शोषणाचे विवेचन केले आहे.
अ)हिंदुस्थानचे दारिद्र्य ब) हिंदुस्थानची दुर्दशा क) वाणिज्य तत्त्वज्ञान ड) लक्ष्मीज्ञान
- 9 ब्रिटीश लुटीची तुलना मुहमद गझनीच्या १७ स्वारी बरोबरयांनी केली
अ)दादाभाई नौरोजी ब) रामकृष्ण विश्वनाथ क) भाऊ महाजन ड) गोपाळ हरि देशमुख
- 10 कायमधारा पद्धत ठरवण्यासाठीयांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नियुक्ती केली होती. अ)जॉन शोअर ब)जॉन माल्कम क)सॅलीसबरी ड) लॉर्ड माऊंटबॅटन
- 11 दलभूम, केलपाल, ढोलका व वीरभूम या आदिवासी राजांनी... साली उठाव केला.
अ)१७६७ ब) १७६८ क) १७६९ ड) १७७०
- 12 खानदेशातील पश्चिम घाटात.... ..ही आदिवासी जमात राहते
अ)हो ब) मुंडा क) भिल्ल ड) कोल
- 13 १८५८चा जाहीरनामा.....या राणीने घोषित केला
अ)एलिझाबेथ. ब) कॅथेराइन क) व्हिक्टोरिया ड) यापैकी नाही
- 14 लॉर्ड कॉर्नवॉलिस याला.... . व्यवस्थेचे श्रेय दिले जाते.
अ)लष्कर ब) पोस्ट ऑफिस क) पोलीस ड) आर्थिक
- 15 १८५७च्या उठावातील पहिला हुतात्मा... .. हा होय
अ) मंगल पांडे ब) भगतसिंग क) कुवरसिंह ड) तात्या टोपे

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 वेलस्ली - मराठा संघर्ष
- 2 इंग्रज- शीख संबंध
- 3 औद्योगिक क्रांतीचे भारतावरील परिणाम
- 4 झाशीची राणी लक्ष्मीबाई

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 लॉर्ड डलहौसीच्या वाहतुक-दळणवळण सुधारणा बाबत चर्चा करा
- 2 कायमधारा पद्धतीविषयी थोडक्यात माहिती लिहा
- 3 आदिवासींच्या उठावाची कारणे स्पष्ट करा
- 4 १८५७ च्या उठावाच्या अपयशाची कारणे लिहा

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 लॉर्ड डलहौसीने राबविलेल्या विलीनीकरण सिद्धांताची सविस्तर चर्चा करा
- 2 आर्थिक निस्सारणा बाबत सविस्तर चर्चा करा .

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Supplementary Examination: March/April-2023

**History (Optional) Paper-IV
HISO4: History of India (1757-1857)**

Day and Date: Thursday, 13/07/2023

Total Marks: 60

Time: 10.00 AM To 12.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

1 लॉर्ड वेलस्लीची..... ही योजना प्रसिद्ध आहे.

अ)तैनाती फौज ब) दुहेरी राज्यव्यवस्था क) खालसा धोरण ड) यापैकी नाही

Option 1

2 दुहेरी राज्यव्यवस्था... साली बंद केली

अ) १७६९ ब) १७७० क) १७७१ ड) १७७२

Option 1

3 सातारचे राज्य.....याने खालसा केले.

अ)लॉर्ड डलहौसी ब) रॉबर्ट क्लार्क क) लॉर्ड वेलस्ली ड) वॉरन हेस्टिंग्ज

Option 1

4 लॉर्ड डलहौसी याने.....यास प्रथम रेसिडेंट म्हणून अवधला पाठविले.

अ)अंडरवूड (ब) स्लीमन (क) मिंटो (ड) क्लोज

Option 2

5 दुसरे ब्राह्मी युद्धसाली झाले.

अ)१८५० ब) १८५२ क) १८५४ ड)१८५५

Option 2

6 मद्रास इलाख्यात रयतवारी पद्धत.....याने सुरू केली.

अ) थॉमस मन्रो ब) जॉन शोअर क) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस ड) होल्ट मॅकेन्जी

Option 1

7 इंग्लंडच्या सुती कापडाचा प्रमुख आयातदार देश.....हा होता.

अ) चीन ब) जपान क) अफगाणिस्तान ड) भारत

Option 4

8 लोकहितवादींनी.. .. या ग्रंथात आर्थिक शोषणाचे विवेचन केले आहे.

अ)हिंदुस्थानचे दारिद्र्य ब) हिंदुस्थानची दुर्दशा क) वाणिज्य तत्त्वज्ञान ड) लक्ष्मीज्ञान

Option 4

9 ब्रिटीश लुटीची तुलना मुहमद गझनीच्या १७ स्वारी बरोबरयांनी केली

अ)दादाभाई नौरोजी ब) रामकृष्ण विश्वनाथ क) भाऊ महाजन ड) गोपाळ हरि देशमुख

Option 1

10 कायमधारा पद्धत ठरवण्यासाठीयांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नियुक्ती केली होती. अ)जॉन शोअर ब)जॉन माल्कम क)सॅलीसबरी ड) लॉर्ड माऊंटबॅटन

Option 1

11 दलभूम, केलपाल, ढोलका व वीरभूम या आदिवासी राजांनी... साली उठाव केला.

अ)१७६७ ब) १७६८ क) १७६९ ड) १७७०

Option 2

12 खानदेशातील पश्चिम घाटात.... ..ही आदिवासी जमात राहते

अ)हो ब) मुंडा क) भिल्ल ड) कोल

Option 1

13 १८५८चा जाहीरनामा.....या राणीने घोषित केला

अ)एलिझाबेथ. ब) कॅथेराइन क) व्हिक्टोरिया ड) यापैकी नाही

Option 3

14 लॉर्ड कॉर्नवॉलिस याला.... . व्यवस्थेचे श्रेय दिले जाते.

अ)लष्कर ब) पोस्ट ऑफिस क) पोलीस ड) आर्थिक

Option 3

- 15 १८५७ च्या उठावातील पहिला हुतात्मा... .. हा होय
अ) मंगल पांडे ब) भगतसिंग क) कुवरसिंह ड) ताल्या टोपे

Option 1

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 वेलस्ली - मराठा संघर्ष

Ans:

- 2 इंग्रज- शीख संबंध

Ans:

- 3 औद्योगिक क्रांतीचे भारतावरील परिणाम

Ans:

- 4 झाशीची राणी लक्ष्मीबाई

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 लॉर्ड डलहौसीच्या वाहतुक-दळणवळण सुधारणा बाबत चर्चा करा

Ans:

- 2 कायमधारा पद्धतीविषयी थोडक्यात माहिती लिहा

Ans:

- 3 आदिवासींच्या उठावाची कारणे स्पष्ट करा

Ans:

- 4 १८५७ च्या उठावाच्या अपयशाची कारणे लिहा

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 लॉर्ड डलहौसीने राबविलेल्या विलीनीकरण सिद्धांताची सविस्तर चर्चा करा

Ans:

- 2 आर्थिक निस्सारणा बाबत सविस्तर चर्चा करा .

Ans:
